

მოჩვენებითობის კილოს -შა სუფიქსის წარმომავლობისათვის აფხაზურში

ავტორი ნანა მაჭავარიანი

არნოლდ ჩიქობავას სახ. ენათმეცნიერების ინსტიტუტი (საქართველო), ფილოლოგიის
მეცნიერებათა დოქტორი

თბილისი, ინგოროყვას # 8

ელფოსტა nana.machavariani@tsu.ge

ანოტაცია

მოჩვენებითობის კილო აფხაზურში იწარმოება -შა სუფიქსის დართვით სხვადასხვა ნაკვეთის ფორმაზე: **ი-ზ-ბო - შა** „თითქოს ვხედავ“, **დ-ცა-ზ - შა** „თითქოს წავიდა“, **სგ- ყოუ - შა** „თითქოს ვარ“.

- შა სუფიქსი, ჩვენი აზრით, უნდა მომდინარეობდეს აფხაზური **ა- შა** „სიმღერა“ ლექსემისაგან;

აფხაზურში დამკვიდრებულია **აშაჰარა** „სიმღერის თქმა“ შესიტყვება და აქედან პირიანი ფორმა **აშა (ა)ჰეიტ** „სიმღერას ამბობს“.

სავარაუდოდ, მოჩვენებითობის კილოს წარმოებისათვის ამ შესიტყვების ზმნური ნაწილი დაიკარგა და მხოლოდ სახელური ნაწილისაგან მივიღეთ განსახილველი -შა აფიქსი.

სტატიაში პარალელია გავლებული ქართულის მოჩვენებითობის „თითქო / „თითქოს“ ნაწილაკთან, რომელიც სხვადასხვა მწკრივის ფორმას დაერთვის და გამოხატავს მოჩვენებითობას.

ჩვენ ვფიქრობთ, რომ აფხაზურის -შა უნდა მომდინარეობდეს შესიტყვებისაგან **აშა (ა)ჰეიტ** „სიმღერას ამბობს“, მსგავსად ქართულის „თითქოს“ ნაწილაკისა, რომელიც მომდინარეობს „თუ“ ნაწილაკდართული ზმნური ფორმისაგან, „თუ ითქვას“, ოღონდ აფხაზურის შემთხვევაში ზმნა დაკარგულია.

საკვანძო სიტყვები აფხაზური ენა, მოდალური ელემენტი, იბერიულ-კავკასიური